

GUVERNUL
ROMÂNIEI

INSTITUTUL PENTRU
STUDIAREA PROBLEMELOR
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

400697 Cluj Napoca
Str. Gavril Muzicescu, nr. 5
Tel: 0364 103 154; 0364 116 261
Fax: 0364 103177
E-mail: office@ispmn.gov.ro
www.ispmn.gov.ro

noutăți

în cercetarea minorităților naționale din România

Budeancă, Cosmin (coord.): *Experiențe carcerale în România comunistă (Vol. 6)*. Iași: Editura Polirom, 2012.

Abstract. Ultimul din serie, volumul reprezintă rezultatul proiectului cu același titlu demarat în martie 2007 sub egida Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România (ulterior IICCMER). Proiectul și-a propus următoarele: realizarea de interviuri cu foști deținuți politici; publicarea unor volume de mărturie în care să fie prezentate abuzurile, torturile și tratamentele inumane aplicate „dușmanilor politici și de clasă” în perioada 1945-1989; constituirea unei arhive audio-video cu materiale ce pot fi utilizate în cadrul muzeelor; realizarea de studii și articole științifice, precum și de materiale necesare în procesul didactic. Primul volum din serie a fost finalizat la sfârșitul anului 2007, urmând să apară câte unul în anii următori, dintre care toți vin să completeze imaginea sistemului penitenciar comunist românesc, așa cum și-o amintesc cei care l-au cunoscut cel mai bine: foștii deținuți politici.

În cadrul proiectului au fost realizate peste 190 de interviuri, în toate județele țării și în București, unele dintre ele și cu reprezentanți ai minorităților naționale. Acestea sunt, după cum urmează: în volumul 1 Ion Caraiani (n. 1934 la Cavanaugh-Caliacra, Bulgaria, naționalitatea bulgară) și Nagy Géza (n. 1929 la Murgești, Mureș, naționalitatea maghiară), în vol. 2 Bordsasz Attila (n. 1941 la Sfântu Gheorghe, Covasna, naționalitatea maghiară), Csobotár István (n. 1944 la Gheorgheni, Harghita, religie armeano-catolică), Török József (n. 1944 la Sărmaș, Covasna, naționalitatea maghiară), în vol. 4 Buzás László (n. 1942 la Siculeni, Harghita, naționalitatea maghiară), Nagy Benedek (n. 1937 la Cluj Napoca, naționalitatea maghiară), Vorzsák János (n. 1941 la Tulgheș, Harghita, naționalitatea maghiară), în vol. 5 Kiss Kálmán (n. 1942 la Zalău, Sălaj, naționalitatea maghiară), Maria Luise Roth-Höppner (n. 1930 la Sibiu, naționalitatea germană), în vol. 6 Christu Lapa (n. 1922 în Hrupiște, Grecia, naționalitatea română/aromână), Dan Mizrahy (n. 1926 la București, naționalitatea evreu).

Toate interviurile sunt arhivate la Arhiva de Istorie Orală a IICCMER.

Jakab, Albert Zsolt: *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat. A kulturális emlékezet reprezentációi Kolozsváron* [Constituirea memoriei și practici comemorative. Reprezentări ale memoriei culturale la Cluj-Napoca]. Cluj-Napoca: Kriza János Néprajzi Társaság - Editura ISPMN, 2012. 320 p.

Abstract. Volumul descrie și interpretează acele formațiuni, reprezentări și procese memoriale care țin de tematica formelor memoriale locale culturale și/sau colective, respectiv de problematica socială a acestora. Astfel, este studiat procesul de producere, strategiile formării și uzul social al memoriei. Analiza se bazează pe cercetarea și prezentarea amplasării plăcilor comemorative și a statuilor, respectiv a ritualurilor și festivităților comemorative între 1440-2004 la Cluj-Napoca.

Analiza constituirii memoriei și a practicilor memoriale poate fi abordată din mai multe puncte de vedere, care pot fi grupate în două tematici majore. Astfel, pe de o parte, cercetarea s-a concentrat asupra constituirii memoriei ca proces, analizând procedeele de expunere în spațiu a trecutului și istoricitatea constituirii memoriei. Țelul acestei analize parțiale a fost atât abordarea sistematică a formațiunilor locale ale memoriei,

cât și utilizarea datelor colectate pentru a răspunde la următoarele întrebări: cum organizează spațiul narativizarea timpului și constituirea memoriei (datări, prezervarea amintirilor, amplasarea plăcilor comemorative și a statuilor)? Cum o (re)construiește și căror tipuri de evenimente le oferă vizibilitate și spectaculozitate?

Pe de altă parte, practica memorială ca o intrare simbolică în posesia trecutului și uzul ritual al acestuia a deschis o altă perspectivă cercetării. Orientând atenția spre observarea cultivării memoriei (comemorări, festivități), cercetarea și-a propus ca obiectiv prezentarea acelor mecanisme ale prezentului care se leagă de evenimentele trecutului. Pentru comunitatea memorială care se creionează printr-un trecut comun, comemorarea este și un mecanism identitar, respectiv un mecanism de formare și modificare a mentalității sociale locale și regionale. Din aceste considerente este relevantă și necesară analiza specificului discursurilor de-a lungul cărora se organizează constituirea memoriei și practicile comemorative, a discursurilor care se produc în acest context, a specificului memoriei constituite, a relațiilor culturale susținute și a modelelor identitare oferite societății.

Jakab, Albert Zsolt: *Ez a kő tétetett... Az emlékezet helyei Kolozsváron (1440-2012) [Piatra aceasta a fost amplasată... Locuri ale memoriei în Cluj-Napoca (1440-2012)]. Cluj-Napoca: Kriza János Néprajzi Társaság - Editura ISPMN, 2012. 511 p.*

Abstract. Volumul cuprinde inscripțiile, plăcile comemorative, statuile și monumentele produse cu intenția datării și memorării la Cluj-Napoca, respectiv datele aferente acestora. Corpusul a fost realizat cu intenția de a fi complet, conținând și materialul care nu mai poate fi regăsit fizic în zilele noastre. Acestea au fost identificate pe baza unor izvoare secundare, lucrări din domeniul istoriei locale și istoria artei, precum materiale de turism. O mare parte a materialului format din 768 de titluri este inedită. Materialul ne prezintă cum a văzut și cum a folosit trecutul societatea clujeană, cum a perceput și cum a immortalizat timpul trecător, adică locurile memoriei din Cluj-Napoca. Colecția poate fi folosită de către specialiști (istorici, istorici ai artelor, antropologi) ca sursă de istorie locală, dar oferă o lectură plăcută și publicului mai larg interesat de trecutul orașului.

▪ proiecte, rapoarte de cercetare

Giurca, Daniela (coord.): *Incluziunea romilor din România: politici, instituții, experiențe/Roma Inclusion in Romania: Policies, Institutions and Examples*. Constanța: Editura Dobrogea, 2012. 138 p.

Abstract. Studiul reprezintă unul dintre rapoartele cercetării desfășurate în cadrul proiectului internațional *EU Inclusive. Transfer de date și experiențe privind integrarea pe piața muncii a romilor între România, Bulgaria, Italia și Spania* implementat de Fundația Soros România în parteneriat cu organizații din Bulgaria, Italia și Spania. Lucrarea prezintă situația incluziunii romilor în România din perspectiva instituțiilor și a politicilor publice adresate acestei minorități, principalele arii de analiză fiind instituțiile și documentele programatice (la nivel național și cel al UE), măsurile de politici publice pentru incluziune socială (educație, sănătate, locuire), integrarea pe piața muncii, migrația, respectiv serviciile sociale adresate lor.

Din analiză rezultă că în domeniul incluziunii s-au realizat progrese din punct de vedere legislativ și instituțional. Totuși, ciclul vicios al sărăciei continuă să îi mențină pe romi la marginea societății fapt ce are consecințe serioase, precum: accesul dificil la serviciile de sănătate și educație, grad redus de participare pe piața muncii, locuirea în condiții improprie, scăderea solidarității comunitare etc.

Printre factorii care au afectat în mod negativ implementarea eficientă a strategiilor elaborate se numără: coordonarea insuficientă între structurile instituționale de la nivel central, regional și local, lipsa infrastructurii și a resurselor umane, schimbările frecvente în statutului instituțiilor, cât și lipsa fondurilor.

Se observă că, în general, politicile de integrare socială a romilor au fost inițiate pe fondul presiunilor instituțiilor UE și ca urmare a eforturilor organizațiilor reprezentative ale romilor și ale societății civile. Foarte rare au fost cazurile când inițiativa a aparținut autorităților publice, iar măsurile bazate pe analize de impact ori pe prognoze economice au contribuit la îmbunătățirea calității vieții.

Studiul a fost realizat de o echipă de experți, Marioara Rusu, Iulian Stoian, Simona Ilie, Stefania Toma și Alin Arsu, coordonată de Daniela Giurca. Textul integral poate fi consultat pe pagina web a FSR: http://www.soros.ro/ro/program_articol.php?articol=400#.

Tarnovschi, Daniela (ed.): *Roma from Romania, Bulgaria, Italy and Spain between Social Inclusion and Migration: comparative study*. [Romii din România, Bulgaria, Italia și Spania, între incluziune socială și migrație. Studiu comparativ]. Constanța: Editura Dobrogea, 2012. 88 p.

Abstract. Un sfert dintre romii din România sunt analfabeți. Această rată este alarmantă în condițiile în care doar 12% dintre romii din Bulgaria, tot o nouă țară membră a Uniunii Europene, au declarat că nu știu să citească și să scrie. În Spania doar 9% dintre romi sunt analfabeți, iar în Italia cifra este de 16%.

Informațiile sunt cuprinse în raportul cercetării coordonate de Fundația Soros România în cadrul proiectului internațional *EU Inclusive. Transfer de date și competențe privind integrarea pe piața muncii a romilor între România, Bulgaria, Italia și Spania*. Cercetarea oferă informații atât despre situația romilor din cele patru țări analizate cât și despre situația romilor români și bulgari, imigranți în Italia și Spania.

În ceea ce privește migrația, 85,6% dintre romii bulgari și 67,6% dintre romii români migrați în Italia au indicat găsirea unui loc de muncă drept principalul motiv pentru plecarea din țară. Procente de peste 50% sunt întâlnite și în cazul migranților romi în Spania. Spania reprezintă principala destinație menționată de către romii din România (35% dintre cei care au intenția de a călători), urmată de Franța (21%). Bulgarii manifestă o preferință mai mare pentru Grecia (22%), urmată îndeaproape de Spania (20%) și Germania (22%). Studiul identifică diferențe majore între țările analizate în ceea ce privește șomajul în rândul romilor: Spania cu 36,4%, Italia cu 37,3%, România cu 48,6% și Bulgaria cu 58,7%.

Peste 93% dintre copiii romi români și 94% dintre copiii romilor bulgari din Spania sunt cuprinși în sistemul educațional. În rândul migranților romi români și bulgari în Italia procentele copiilor care urmează cursurile unei școli sunt de 87%, respectiv 94%. Acest aspect reprezintă o evoluție pozitivă a integrării romilor în Spania și Italia, mai ales având în vedere că din totalul romilor români din Italia, mai mult de 60% nu au nici măcar nivelul elementar de educație.

Studiul este disponibil pe pagina web FSR: http://soros.ro/ro/comunicate_detaliu.php?comunicat=201.

Proiectul RED (Rights Equality and Diversity) - combaterea rasismului, xenofobiei și intoleranței

Descriere. Proiectul european RED este coordonat de organizația i-RED - Institute for Rights, Equality and Diversity (Institutul pentru Drepturi, Egalitate și Diversitate) din Grecia și cofinanțat de Comisia Europeană. În

noutăți

În cercetarea minorităților naționale din România
iulie - august 2012

România este implementat de către Centrul de Resurse Juridice (CRJ) în perioada februarie 2011 - ianuarie 2013, lansarea proiectului având loc în data de 19 iulie 2012 la București.

RED Network **combating racism and xenophobia** este o rețea independentă de cercetare compusă din 18 organizații de cercetare și ale societății civile, momentan acoperind 17 țări membre ale Uniunii Europene. Scopul rețelei este acela de a raporta și documenta situații și incidente rasiste, discriminatorii și de infracțiuni de ură, precum și inițiative pozitive și politici în statele UE.

Diseminarea proiectului și creșterea gradului de conștientizare privind rasismul, xenofobia și intoleranța în UE este realizată prin portalul RED, care este un instrument independent, accesibil, vizual construit în baza unei hărți care oferă o perspectivă de ansamblu a situației cu privire la rasism, xenofobie și discriminare împotriva migranților și a minorităților etnice dar și cu privire la minorități sexuale, religioase, sau persoane cu dizabilități, precum și inițiative pozitive și politici care promovează egalitatea în diferite state membre UE. Portalul are două componente principale: *Sistemul de alertă timpurie* și *Atlasul rasismului, discriminării și egalității*. Pe lângă acestea portalul mai conține o *Bibliotecă RED* cuprinzând rapoarte, surse de informații și documente, un *Dicționar RED* cuprinzând cele mai frecvente stereotipuri rasiste, respectiv secțiuni unde sunt publicate cele mai importante știri și evenimente din domeniu. În momentul de față, portalul este în completare și reactualizare continuă.

Portalul poate fi accesat la www.red-network.eu. Mai multe detalii despre proiect găsiți pe pagina web a CRJ: <http://www.crj.ro/RED-Combaterea-Rasismului-Xenofobiei-Si-Intolerantei/>.

Proiectul cultural *Ada Kaleh. Insula din suflet. Istoria de sub ape*

Descriere. Proiectul este derulat de Muzeul Național al Țăranului Român în parteneriat cu Muzeul Național de Arheologie Constanța, Muzeul Regiunii Porților de Fier, Uniunea Democratică Turcă din România și Asociația Pro Mehedinți, cu sprijinul financiar al Administrației Fondului Cultural Național.

Proiectul aduce în atenția publicului larg povestea insulei Ada Kaleh care, după o existență zbuciumată la hotarele unor imperii, și-a găsit liniștea sub apele Dunării, odată cu construirea barajului hidrocentralei Porțile de Fier, în anii '70. Atunci, în numele progresului și al modernizării României, cei aproximativ 600 de insulari (cca. 90% turci, conviețuind cu români, unguri, albanezi, germani) au fost nevoiți să plece către cele patru zări. Repatriați în Turcia, stabiliți în acele zone din țară unde existau coetnici turci și lăcașe de cult musulmane (Dobrogea, București) sau strămutați pe malul românesc al Dunării, la Drobeta Turnu Severin și Orșova, ultimii martori ai fenomenului Ada Kaleh au început încet să dispară, astfel ca astăzi doar (aproximativ) 150 dintre ei mai trăiesc.

Elementul central al proiectului reprezintă expoziția itinerantă *Ada Kaleh. Insula din suflet*, dedicată insulei și oamenilor care au locuit-o. Povestea insulei este relatată prin intermediul unor obiecte provenite din Ada Kaleh și aflate astăzi în colecții muzeale și particulare, dar și prin mărturii orale ilustrate de fotografii de familie. Expoziția a avut loc la sediul Muzeului Național al Țăranului Român în august și urmează să fie itinerată la Constanța în septembrie, respectiv la Drobeta Turnu Severin în octombrie.

Expunerea este susținută de acțiuni conexe, precum: proiecție de filme ca *Ultima primăvară la Ada-Kaleh* (1968, Petre Sirin), *Salutări din Ada-Kaleh* (1968, Mircea D. Popescu) și *Ada Kaleh Stories* (Turcia, 2008, Ismet Arasan); editarea volumului *Ada Kaleh. Patria din buzunarul de la piept* conținând opt istorii de viață ale unor familii din Ada Kaleh; editarea pliantului turistic *Insula Șimian. Un patrimoniu de taină*, dedicat cetății-monument istoric aflată astăzi pe insula Șimian.

Pentru mai multe informații vedeți pagina web a Muzeul Național al Țăranului Român <http://www.muzeultaranuluiroman.ro> sau contactați info@muzeultaranuluiroman.ro.

▪ simpozioane, conferințe, mese rotunde, workshopuri

Congresul Internațional al Societății de Studii Românești: *Europeanization and Globalization. Romanians in their Region and the World* [Europenizare și globalizare. Românii în regiunea lor și în lume], 2-4 iulie 2012, Sibiu

Descriere. Societatea de Studii Românești (Society for Romanian Studies) este o asociație profesională cu sediul în SUA, fondată în anul 1973, cu scopul promovării la nivel academic a tuturor temelor de cercetare privind cultura și civilizația românească. În parteneriat cu Institutul Cultural Român și Universitatea Lucian Blaga Sibiu, SRS a organizat anul acesta cel de-al șaselea Congres al Societății. Congresul și-a propus să încurajeze perspective venite din domeniile istoriei, sociologiei, științelor politice, relațiilor internaționale, antropologiei și lingvisticii, cu o atenție deosebită acordată contextualizării și previziunilor sociale și culturale, globalizării economice, probleme de actualitate cum ar fi migrația și chestiuni ale diasporei, provocări educaționale, politice și sociale, literatura și arta ca mijloc de comunicare.

Prin secțiunile dedicate special pentru problematici minoritare, cât și prin comunicări încadrate în alte secțiuni tematice, s-a conturat un mozaic vast al cercetărilor curente. Datorită multitudinii tematice, a ariilor științifice și abordărilor metodologice, aici putem enumera numai comunitățile minoritare asupra cărora au fost focusate cercetările și numele prezentatorilor. Astfel, întrebări legate de evreii din România, antisemitism și Holocaust au fost abordate de către Corina Petrescu, Domnica Rădulescu, Jeanine Teodorescu, Valentina Glăjar, Michael Wedekind, Anca Filipovici, Cosmina Paul, Mihaela Grancea și Radu Ciprian Șerban. Analize legate de istoria germanilor/sașilor, prezența lor în istoriografia română, respectiv dezbateri recente în cadrul acestei comunități au fost prezentate de Jonathan Kwan, Sacha Davis, James Koranyi, Nicholas Sveholm și Cristian Cercel. Minoritatea romă, istoria, identitatea, practicile lor, respectiv percepția și atitudinea față de ei au fost prezentate de către Cosmina Paul, Marin Marian-Bălașa, Mihaela Prisăcariu, Monica Manolachi, Petre Matei și Mădălina Lască. Aspecte din istoria contemporană a minorității maghiare au fost prezentate de Csaba Zahorán și Csongor János, iar discursurile identitare ale tătarilor din Dobrogea de către Melek Fetisleam.

Programul găsiți pe pagina web a SSR: <http://www.society4romanianstudies.org>.

Bolyai Nyári Akadémia/Academia de vară „Bolyai”: *Román nyelv és irodalom a magyar tannyelvű iskolákban* [Limba și literatura română în școlile cu predare în limba maghiară], 15-21 iulie 2012, Mirecurea Ciuc

Descriere. Academia de vară „Bolyai”, ajunsă anul acesta la cea de-a XX-a ediție, este organizată de Uniunea Pedagogilor Maghiari din România și reprezintă un forum de formare și perfecționare continuă a cadrelor didactice maghiare. Ca și în anii precedenți, a fost organizată o secțiune pentru profesori de limba și literatură română interesați de problematica predării limbii române ca limbă nematernă. Oferta acestei tematici vine să compenseze lipsa cursurilor cu acest subiect din curricula facultăților. Abordarea echilibrată a fenomenului bi(multi)lingvismului presupune fondarea, educarea și autoeducarea unei atitudini pedagogice și metodologice conștiente ceea ce începe cu înțelegerea fenomenului, urmată de elaborarea strategiilor cât mai eficiente. Cursul de perfecționare a avut drept scop să ofere indicii teoretice și practice spre formarea unei atitudini pedagogice creative și conștiente, care apreciază fenomenul bi(multi)lingvismului și îl

interpretează holistic. Formatorii s-au concentrat preponderent pe întrebări didactice, dar aceste prelegeri au fost completate de prezentări care au clarificat concepte-cheie de politici educaționale și managementul învățământului.

Coordonatorul științific al programului: dr. Tódor Erika Mária (lect. univ. Universitatea Sapientia, Miercurea-Ciuc).

Pentru programul cursului accesați pagina web a Uniunii Pedagogilor Maghiari din România:
<http://www.bnya.rmpsz.ro/?page=90&tpl=letter>.

Concursul Național *Memoria Holocaustului*, 16-19 iulie 2012, Bacău

Descriere. La Bacău, între 16 și 19 iulie s-a desfășurat ediția a treia a Concursului Național *Memoria Holocaustului*. Acest concurs este organizat de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului în parteneriat cu Inspectoratul Școlar județean Bacău și în colaborare cu Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”. Anul acesta au participat aproximativ 90 de elevi și peste 40 de cadre didactice din întreaga țară. Competitorii și-au evaluat cunoștințele despre Holocaust dar și consecințele acestuia susținând două tipuri de probe: una teoretică și una practică. Cu această ocazie participanții la eveniment au vizitat Sinagoga din centrul orașului precum și Sinagoga Cereastilor și s-au întâlnit cu reprezentanți ai comunității evreiești din Municipiu. Președintele comisiei a fost Alexandru Florian, directorul general al Institutului „Elie Wiesel”.

Tabăra de vară *Kisebbségvédelem Európában* [Protecția minorităților în Europa], 16-22 iulie 2012, Piliscsaba (Ungaria)

Descriere. Tabăra de vară a fost organizată de către Fundația pentru Protecția Drepturilor Minorităților [Kisebbségi Jogvédő Alapítvány/De Gasperi Institute] fondată anul curent în Ungaria. Pe lângă aprofundarea cunoștințelor, scopul primei ediții a taberei a fost de a realiza conexiuni între studenți la drept, juriști tineri și doctoranzi interesați de tematica drepturilor minorităților, în special cele relevante din perspectiva comunităților maghiare.

În cadrul evenimentului, participanții au avut posibilitatea să asculte comunicările unor specialiști în abordările teoretice și practice ale domeniului vizat. Majoritatea comunicărilor s-au focusat pe situația comunităților maghiare, dar chiar și acestea au atins problematica protecției minorităților pe plan internațional, respectiv fundamentele teoretice ale acestora. Printre prezentatori s-au enumerat profesori universitari, cercetători, juriști și activiști din Ungaria și țările vecine precum Serbia, Slovacia, România și Ucraina, respectiv reprezentanți ai forurilor guvernamentale din Ungaria.

Între comunicările axate pe situația minorității maghiare din România amintim prelegerea lui dr. Bányai József care s-a ocupat de procesele de restituire, cu un accent pe „cazul Mikó” și situația Societății Muzeului Ardelean. Protecția minorităților dintr-o perspectivă activistă a fost prezentată de către dr. Szigeti Enikő, reprezentanta CEMO (Civil Elkötelezettség Mozgalom/Mișcarea Angajament Civic). Prezentarea interactivă a analizat posibilitățile și necesitatea activității civice în domeniul protecției minorităților prin prisma activității CEMO din Târgu-Mureș.

Pentru mai multe informații în legătură cu activitatea Fundației și tabăra de vară accesați pagina web:
<http://www.kji.hu>.

Academia „Brâncoveanu”, Sâmbăta de Sus, ediția a VII-a a Simpozionului Internațional *Regimurile comuniste - memorie recentă pentru o societate deschisă*, 1-3 august 2012, Făgăraș

Descriere. Organizatorii evenimentului au fost Fundația Culturală „Negru Vodă” Făgăraș, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Memorialul Rezistenței Anticomuniste „Țara Făgărașului”, Mănăstirea „Brâncoveanu” - Sâmbăta de Sus, Universitatea „Transilvania” din Brașov. Instituții partenere în organizarea evenimentului: Programul „Europe for Citizens”, Muzeul „Casa Mureșenilor”, Brașov, Universitatea „St. Cyril și St. Methodius” (Facultatea de Istorie) din Veliko Tarnovo, Bulgaria, Universitatea „Carl Von Ossietzky” (Facultatea de Drept), Oldenburg, Germania, Institutul Federal pentru Cultura și Istoria Germanilor din Europa de Est, Oldenburg, Germania, Muzeul „Emlékpont”, Hódmezővásárhely, Ungaria. Sprijinul financiar pentru organizarea simpozionului a fost asigurat prin Proiectul OPENNESS, Programul „Europa pentru Cetățeni” al Uniunii Europene, Consiliul Județean Brașov, Primăria și Consiliul Local al Municipiului Făgăraș, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

În cadrul simpozionului au fost prezentate și următoarele lucrări care au vizat problematica minorităților: Vincze Gábor (Muzeul *Emlékpont*, Hódmezővásárhely, Ungaria) - *Moments of the History of the Intergovernmental Relationships Between Romania and Hungary*, Miodrag Milin, Andrei Milin* (Academia Română - Filiala Timișoara; *Muzeul Satului Bănățean din Timișoara) - *Cazul „titoiștilor” sârbi: promotori, apoi și victime ale comunismului românesc*, Nedyalko Stoyanov (Universitatea St. Cyril și St. Methodius, Veliko Tarnovo, Bulgaria) - *Bulgarians in Transylvania (Sedmigrad Region)*.

Pentru a consulta programul accesați pagina web IICCMER:
<http://www.crimelecomunismului.ro/pdf/ro/Program%20Fagaras.pdf>.

Conferința A Márton Áron-kutatás eredményei, aktuális kérdései és feladatai [Episcopul Márton Áron: rezultate, întrebări actuale și obiective ale cercetării istorice], 24-25 august 2012, Sândominic (jud. Harghita)

Descriere. Scopul conferinței a fost de a întruni cercetători angajați în analiza activității episcopului romano-catolic Márton Áron (1896-1980). După introducerea în care dr. Nagy Mihály Zoltán a prezentat obiectivele și problemele cercetării istoriei contemporane a bisericii, dr. Novák Csaba Zoltán a structurat perioada comunistă din perspectiva bisericii, iar dr. Nagy Mihály Zoltán a prezentat anii de după eliberarea din închisoare a episcopului. Vorbind despre rolul lui politic după 1945, dr. Stefano Bottoni a evidențiat că acesta nu a făcut nici un compromis. Eforturile puterii de a-l izola au eșuat în mod constant, influența episcopului fiind evidentă chiar și atunci când în unele situații a răspuns cu non-acțiune.

Dr. Denisa Bodeanu a vorbit despre dosarele episcopului Márton Áron din Arhiva CNSAS. Pe lângă dosarele din Fondul Penal (conținând documente referitoare la inculpații lotului al cărui conducător a fost considerat episcopul), Fondul Informativ dispune de două dosare întocmite pe numele lui, care conțin 236 de volume însumând peste 77000 de file. Dosarele conțin stenograme ale convorbirilor, corespondență, note de filaj, note informative, precum și rapoarte, sinteze și planuri de măsuri.

În secțiunea dedicată perioadei înainte de 1945, dr. Seres Attila a invocat referințele istorice ale numirii ca episcop a lui Márton Áron, iar dr. Péter Izabella a prezentat poziția lui față de evrei în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Dr. Ozsváth Judit a vorbit despre activitatea lui de pedagog, respectiv editor al revistei *Erdélyi Iskola* [Școala Ardeleană], dr. Holló László a prezentat relaționarea lui cu Statusul Romano-Catolic din Transilvania, iar dr. Farmati Anna a evocat modul în care a susținut activitatea socială și spirituală a

noutăți

În cercetarea minorităților naționale din România
iulie - august 2012

Surorilor Sociale.

Msgr. dr. Kovács Gergely, postulatorul procesului de canonizare a episcopului, a prezentat etapele acestuia și importanța cercetării istorice din această perspectivă, iar Kuszálik Péter a prezentat cele 7 volume ale moștenirii Márton Áron publicate până acum (editura Mentor, redactor msgr. dr. Marton József). Ca o concluzie a conferinței, sociologul Virt László a apreciat actualitatea eticii lui Márton Áron.

Mai multe informații găsiți pe pagina web: <http://www.romkat.ro/?q=node/3496>.

▪ despre buletinul informativ Noutăți

Lucrările științifice și evenimentele incluse în acest buletin informativ nu constituie o listă completă. Cei interesați să coopereze la realizarea lui sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro. Cei care nu doresc să primească acest buletin informativ sunt invitați să ne contacteze în acest sens.

Informații detaliate în legătură cu proiectul *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România* și numerele anterioare ale buletinului informativ se găsesc pe [pagina web a Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale din România](#) (ISPMN).